

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Tdo/77/2020
Identifikačné číslo spisu: 4419010433
Dátum vydania rozhodnutia: 26.01.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Šišková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:4419010433.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Šiškovej a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Martiny Zeleňakovej, v trestnej veci proti obvinenému O. R. a spol. pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona a iné, na neverejnom zasadnutí konanom 26. januára 2021 v Bratislave, o dovolaniach obvinených O. R. a Y. X. proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky z 10. októbra 2019, sp. zn. 4T/96/2019, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku dovolania obvinených O. R. a Y. X. odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky (ďalej tiež „okresný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) z 10. októbra 2019, sp. zn. 4T/96/2019 boli obvinení O. R. a Y. X. (ďalej tiež „obvinení alebo dovolatelia“) uznaní vinnými zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona v súbehu s prečinom výtržníctva podľa 364 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. d) Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že :

- dňa 11.01.2019 v čase okolo 20.05 h v meste B. Z. na ulici Z. X., v blízkosti objektu so súpisným číslom 2, po predchádzajúcej dohode a spoločným konaním na chodníku prepadli poškodenú Z. X., narodenú XX.XX.XXXX v B. Z. trvale bytom B. Z., Z. X. č. XXXX/XX tak, že obžalovaný Y. X. poškodenú zozadu rukami sotil, v dôsledku čoho poškodená spadla na zem, pričom obžalovaný O. R. jej násilím vytrhol z jej pravej ruky koženkovú kabelku čiernej farby, v ktorej poškodená mala okrem svojich osobných dokladov koženú peňaženku oranžovej farby, obsahom ktorej bola finančná hotovosť v celkovej výške 330,00 €, platobné karty vydané k jej osobným účtom vedeným v O., a. s. a v U., a. s., rôzne zákaznícke karty na meno poškodenej, následne obžalovaní z miesta činu ušli na doposiaľ neznáme miesto, čím svojím konaním spôsobili poškodenej Z. X., narodenej 06.05.1953 v B. Z., trvale bytom B. Z., Z. X. č. XXXX/XX, škodu na odcudzenej hotovosti 330,00 €, kde s odcudzenými platobnými kartami k neoprávneným výberom ani k pokusu o výber nedošlo, s tým, že poškodená Z. X.

pri páde utrpela hematóm pri pravom bedrovom zhybe, pričom tohto skutku sa dopustili napriek tomu, že

obžalovaný O. R. bol odsúdený

- rozsudkom Okresného súdu Topoľčany spisovej značky 2T 100/2009 zo dňa 20.01.2010, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 20.01.2010, pre zločin vydierania podľa § 189 odsek 1, odsek 2 písmeno b) Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 2 roky a bola mu určená skúšobná doba v trvaní 2 roky, výkon tohto trestu mu bol nariadený 28.06.2012 do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia a dňa 13.09.2012 bol zmenený na výkon trestu so stredným stupňom stráženia, následne dňa 27.11.2013 bol zmenený do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia,

- rozsudkom Okresného súdu Partizánske spisovej značky 2T 98/2011 zo dňa 18.10.2011 v nadväznosti na uznesenie Krajského súdu v Trenčíne spisovej značky 2To 122/11 zo dňa 19.01.2012, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 19.01.2012, pre zločin lúpeže podľa § 188 odsek 1 Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 5 (päť) rokov a 6 (šesť) mesiacov nepodmienečne a pre výkon trestu bol zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia, dňa 13.09.2012 bol zmenený na výkon trestu so stredným stupňom stráženia a následne dňa 27.11.2013 na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia, ktorý vykonal dňa 05.11.2016,

a obžalovaný Y. X. bol odsúdený

- rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky spisovej značky 1T 34/2011 zo dňa 04.05.2011, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 04.05.2011, pre zločin vydierania podľa § 189 odsek 1, odsek 2 písmeno b) Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 2 (dva) roky so skúšobnou dobou 2 (dva) roky, ale dňa 13.11.2012 mu bol nariadený výkon tohto trestu so zaradením do ústavu na výkon trestu pre mladistvých, dňa 13.11.2014 bol zmenený na výkon trestu so stredným stupňom stráženia a vykonal ho v ústave na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia dňa 25.04.2017,

- rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky spisovej značky 3T 150/2012 zo dňa 27.09.2012, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 27.09.2012, bol odsúdený pre zločin lúpeže podľa § 188 odsek 1 Trestného zákona s poukazom na § 38 odsek 5 Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 30 mesiacov nepodmienečne a pre výkon trestu bol zaradený do ústavu na výkon trestu pre mladistvých, dňa 13.11.2014 bol zmenený na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia a vykonal ho dňa 25.04.2015,

- rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky spisovej značky 2T 50/2014 zo dňa 11.12.2014 v nadväznosti na uznesenie Krajského súdu v Nitre spisovej značky 4To 43/2015 zo dňa 21.05.2015, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 21.05.2015, bol odsúdený pre zločin krádeže podľa § 212 odsek 1, odsek 4 písmeno b) Trestného zákona a iné, za čo mu bol uložený úhrnný a súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 42 mesiacov nepodmienečne a pre výkon trestu bol zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 42 odsek 2 Trestného zákona súd zrušil výrok o treste uložený obvinenému mladistvému Y. X. skorším rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky spisovej značky 3T/150/2012 z 27.09.2012, právoplatným dňa 27.09.2012 a skorším rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky spisovej značky 3T 167/2012 z 25.10.2012, právoplatným dňa 25.10.2012, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tieto výroky obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Za to okresný súd podľa § 188 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 47 ods. 2 Trestného zákona, uložil obom obvineným trest odňatia slobody v trvaní 25 rokov, pre výkon ktorého ich podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia a podľa § 76 ods. 2 s poukazom § 78 ods. 1 Trestného zákona im uložil aj ochranný dohľad v trvaní 2 rokov.

Proti tomuto rozsudku okresného súdu podali, v zákonom stanovenej lehote, obvinení O. R., prostredníctvom ustanoveného obhajcu JUDr. Martina Kanása, advokáta so sídlom v Nitre, Školská č. 3, a obvinení Y. X., prostredníctvom ustanoveného obhajcu JUDr. Claude Trelaja, advokáta so sídlom v Nových Zámkoch, M.R. Štefánika č. 30, vo svoj prospech dovolania, a to z dôvodov uvedených v §

371 ods. 1 písm. h), písm. i) Trestného poriadku a obvinený Y. X. aj písm. c) citovaného ustanovenia.

V písomných dôvodoch podaného dovolania obvinený O. R. namietal, že v prejednávanej veci mu bol ukladaný výnimočný trest odňatia slobody vo výmere 25 rokov za použitia ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona, na aplikáciu ktorého však, podľa jeho názoru, neboli splnené zákonom stanovené podmienky, pretože prvým jeho odsudzujúcim rozsudkom, a to Okresného súdu Topoľčany z 20. januára 2010, sp. zn. 2T/100/2009 mu bol uložený podmienený trest odňatia slobody vo výmere dvoch rokov so skúšobnou dobou na dva roky, teda nie nepodmienečný trest odňatia slobody, ako to vyžaduje ustanovenie § 47 ods. 2 Trestného zákona. V podanom dovolaní obvinený O. R. ďalej poukázal na skutočnosť, že ku skutku sa priznal, urobil vyhlásenie o vine a ani nepodal odvolanie voči rozsudku, ktorý v súčasnosti napáda dovolaním. Namietal, že podľa znaleckého posudku č. 15/2019 vypracovaného znalcom z odvetvia psychológie Mgr. Zabákom je možná jeho resocializácia, ako aj náprava pri rozvíjaní pracovných návykov a kompetencií, ktoré mu môžu vytvoriť predpoklady pre zvýšenie sebaúctu a spoločensky optimálne spôsoby pre uspokojovanie vlastných potrieb, obdobne tak znalec z odvetvia psychológie MUDr. Štefák uviedol, že pre jeho (obvineného) nápravu je postačujúci aj trest nižšej výmery ako 25 rokov a uloženie trestu nižšej výmery by malo veľký význam pre jeho začlenenie do spoločnosti. Na podklade uvedeného dospel obvinený O. R. k záveru, že Okresný súd nesprávne aplikoval hmotnoprávne ustanovenie zákona a nesprávne právne posúdil zistený skutkový stav v dôsledku čoho mu nesprávne uložil výnimočný trest vo výmere 25 rokov. V podstate na základe vyššie uvedených dôvodov navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že postupom okresného súdu bol porušený zákon v neprospech obvineného a aby napadnutý rozsudok zrušil.

Obvinený Y. X. v ním podanom dovolaní namietal, že v jeho prípade neboli splnené zákonné podmienky pre uloženie trestu odňatia slobody na podklade takzvanej zásady „trikrát a dosť“ v zmysle § 47 ods. 2 Trestného zákona, pretože rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky zo 4. mája 2011, sp. zn. 1T 34/2011, mu za zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona bol uložený podmienený trest odňatia slobody vo výmere dvoch rokov so skúšobnou dobou na dva roky, čo znamená, že absentuje podmienka plynúca z už spomínaného ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona spočívajúca v požiadavke predchádzajúceho potrestania nepodmienečným trestom odňatia slobody. Obvinený Y. X. v podanom dovolaní ďalej namietal, že uloženie trestu na najnižšej možnej hranici vo výške 20 rokov, by bolo dostatočným trestom na jeho nápravu a takýto trest by zároveň zaisťoval účinnú ochranu spoločnosti, keďže skutky spáchal ako mladistvý, konal nerozvážne a nevedomelo, nepoznal zákony a nevedel čoho sa dopúšťa, teraz už vie, že by sa ich nedopustil, pričom aj znalec z odvetvia psychiatrie MUDr. Štefák uviedol, že je ešte vo vývoji a uloženie trestu odňatia slobody na 25 rokov by pôsobilo naňho negatívne a obdobne tak aj znalec z odvetvia psychológie Mgr. Zabák pripustil možnosť jeho resocializácie vo vhodnom resocializačnom prostredí. Z uvedených dôvodov považoval obvinený Y. X. uložený trest odňatia slobody za nesprávny a nezákonný, navyše ku skutku sa priznal a vyhlásil aj svoju vinu. V tejto súvislosti ešte namietal, že so spoluobvineným O. R. mali rovnakého obhajcu, hoci podľa jeho názoru mal mať samostatne vlastného obhajcu, z tohto dôvodu ani nepodal voči výške trestu odvolanie, hoci ho podať chcel. Vyjadril názor, že okresný súd použil nesprávnu kvalifikáciu hmotnoprávneho ustanovenia zákona a tak nesprávne právne posúdil zistený skutkový stav a následne aplikoval ustanovenie o uložení trestu odňatia slobody na doživotie. Z vyššie uvedených dôvodov obvinený Y. X. navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil, že postupom okresného súdu bol z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), h) a i) Trestného poriadku, porušený zákon v jeho neprospech a aby zrušil dovolaním napadnutý rozsudok okresného súdu.

K takto podaným dovolaniam sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Nové Zámky (ďalej tiež „prokurátor“), ktorý poukazujúc na § 372 ods. 1 Trestného poriadku uviedol, že v prejednávanej veci obaja obvinení nevyužili svoje právo podať odvolanie, tohto práva (podať odvolanie) sa sami na hlavnom pojednávaní po vynesení rozsudku vzdali, a to aj za iné oprávnené osoby a týmto úkonom (vzdaním sa práva podať odvolanie) vylúčili aj vecný prieskum ich veci na dovolacom súde. K námietke nesplnenia zákonných podmienok pre uloženie trestu odňatia slobody podľa § 47 ods. 2 Trestného zákona, prokurátor uviedol, že obvinenému O. R. bol síce rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky (správne Topoľčany - poznámka dovolacieho súdu) z 20. januára 2010, sp. zn. 2T/100/2009 uložený

podmienečný trest odňatia slobody, avšak 28. júla 2012 mu bol nariadený výkon tohto trestu, ktorý napokon vykonal v ústave na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia a obdobne tak hoci obvinenému Y. X. bol rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky zo 4. mája 2011, sp. zn. 1T/34/2011 uložený podmienečný trest odňatia slobody, 13. novembra 2012 mu bol nariadený výkon tohto trestu, ktorý napokon vykonal v ústave na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia, pričom rozhodujúcim pre posúdenie naplnenia podmienok pre uloženie trestu podľa § 47 ods. 2 Trestného zákona nie je podľa názoru prokurátora, povaha odsúdenia, ale povaha potrestania, pričom podľa § 128 ods. 7 Trestného zákona, sa potrestaným rozumie ten odsúdený, ktorý celkom alebo sčasti vykonal súdom uložený trest. V dôsledku nariadenia výkonu trestu pôvodne uloženého ako trestu odňatia slobody s podmienečným odkladom jeho výkonu sa obvinení, podľa názoru prokurátora, stali potrestanými nepodmienečným trestom odňatia slobody, preto podmienky pre uloženie trestu podľa § 47 ods. 2 Trestného zákona boli u oboch obvinených splnené. Pokiaľ obvinení argumentovali tým, že na ich nápravu by postačoval aj miernejší trest, prokurátor dospel k záveru, že pre uloženie zníženého trestu odňatia slobody neboli splnené zákonné podmienky. Vo vzťahu k námietkam obvineného Y. X. prokurátor ešte uviedol, že naposledy spomínaný obvinený bol v základnom trestnom konaní riadne zastúpený obhajcom a len skutočnosť, že mal so spoluobvineným O. R. rovnakého obhajcu, respektíve že sa vzdal práva podať riadny opravný prostriedok, nie je porušením jeho práva na obhajobu.

V podstate na základe vyššie uvedených dôvodov prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolania obvinených O. R. a Y. X. podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku prípadne podľa § 372 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaniach posúdil naplnenie procesných podmienok pre podanie dovolaní a zistil, že dovolania O. R. a Y. X., boli podané prostredníctvom obhajcov (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), a že dovolania oboch obvinených spĺňajú obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku).

Najvyšší súd Slovenskej republiky však zároveň dospel k záveru, že vyššie uvedené dovolania je potrebné na neverejnom zasadnutí odmietnuť podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku, pretože obvinení O. R. a Y. X. pred podaním dovolania nevyužili svoje zákonné právo podať odvolanie (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Z predloženého spisu je zrejmé, že obaja obvinení boli napadnutým rozsudkom okresného súdu odsúdení potom, čo na hlavnom pojednávaní 26. septembra 2019 urobili vyhlásenie o vine podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Za takejto situácie potom Trestný poriadok vychádzajúc z jeho ustanovení § 257 ods. 5, § 307 ods. 1 písm. b), § 369 ods. 1 a ods. 2 neoprávňuje obvineného podať odvolanie a ani dovolanie, čo do výroku o vine [dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je síce proti výroku o vine prípustné, avšak oprávnenou osobou na jeho podanie je len minister spravodlivosti, a to prípadne aj na podnet obvineného (primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod číslom 12/2017)], ale len čo do výroku o treste, prípadne iného výroku, ktorý sa ho priamo týka.

Z predložených dovolaní je zrejmé, že námietky obvinených smerujú čo do výroku o treste.

Podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku, oprávnené osoby okrem ministra spravodlivosti môžu podať dovolanie len vtedy, ak využili svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a o ňom bolo rozhodnuté. Obvinený a osoby uvedené v § 369 ods. 5 môžu podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal prokurátor alebo poškodený a odvolací súd rozhodol v neprospech obvineného. Generálny prokurátor môže podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal obvinený a odvolací súd rozhodol v jeho prospech.

Podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak nie sú splnené podmienky dovolania podľa § 372 alebo § 373 ani po postupe podľa § 379 ods. 1.

Podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku obvineným je popri inom viazané aj na povinnosť riadneho využitia opravných prostriedkov (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku), pričom obvinení O. R. a Y. X. sa v základnom konaní vzdali práva podať opravný prostriedok, teda odvolania. Za daných okolností sa potom obvinení nemôžu účinne domáhať ochrany svojich práv podaním dovolania, pretože v základnom trestnom konaní rezignovali na tie svoje práva, z ktorých vychádza ich oprávnenie podať dovolanie.

Z vyššie uvedeného je teda zrejmé, že v posudzovanom prípade boli dovolania podané proti rozsudku okresného súdu bez toho, aby obvinení predtým využili svoje právo podať proti nemu odvolanie, a preto dovolací súd podané dovolania na neverejnom zasadnutí, bez meritórneho preskúmania veci, podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku odmietol.

Nad rámec uvedeného už len pre úplnosť najvyšší súd dodáva, že podľa ustálenej súdnej praxe (primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 49/2014) ak došlo k nariadeniu výkonu podmieňného trestu odňatia slobody podľa § 50 ods. 4 alebo § 52 ods. 1 Trestného zákona, považuje sa tento trest, výkon ktorého bol pôvodne podmieňne odložený, za nepodmieňný, preto skutočnosť, že trest, od uloženia ktorého sa odvíja použitie ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona, bol pôvodne uložený ako trest podmieňný, avšak následne došlo k jeho „premene“ na trest nepodmieňný, aplikácii uvedeného ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona nebráni.

A vzhľadom na to, že podľa § 40 ods. 3 Trestného poriadku ak je obvinených niekoľko, ustanoví sa tým, ktorých záujmy si v trestnom konaní neodporujú, spravidla spoločný obhajca, pričom záujmy obvinených v prejednávanej veci už len z dôvodu, že obaja sa k spáchaniu trestnej činnosti priznali, neodporujú, k porušeniu práva na obhajobu tým, že obvinení mali spoločného obhajcu nemohlo dôjsť.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.